

Arkivsaksnr.:
2023/4781

Dokumentdato:
20.04.2023

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
35/23

Møtedato:
11.05.2023

Orientering om UiBs deltagelse i den europeiske universitetsalliansen CHARM-EU

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [CHARM-EUs nettside](#)
- [European Universities Initiative nettside](#)

Saken gjelder:

I januar i år gikk UiB inn som niende partner i den europeiske universitetsalliansen CHARM-EU, sammen med de eksisterende partnerne; University of Barcelona (Spania), Trinity College Dublin (Irland), Utrecht University (Nederland), University of Montpellier (Frankrike), Eötvös Loránd University Budapest (Ungarn), Åbo Akademi University (Finland), Julius-Maximilians-University Würzburg (Tyskland) og Hochschule Ruhr West (Tyskland). Alliansen CHARM-EU ble etablert i 2019 som ledd i den EU-finansierte satsningen European Universities Initiative, som skal styrke samarbeidet mellom europeiske universiteter for å fremme kvalitet i utdanning og forskning. CHARM-EUs prosjekter finansieres gjennom Erasmus+-programmet.

Det ligger en rekke felles ambisjoner til grunn for CHARM-EU-samarbeidet som er tuftet på ideer om akademisk frihet, bærekraft og mangfold. For UiB er det strategisk viktig å delta i en europeisk allianse, dette vil både styrke våre forskningssøknader innenfor EUs programmer og kunne bidra til viktig faglig samarbeid.

Saken gir en oppsummering av initiativet for europeiske utdanningsallianser og alliansen CHARM-EU. UiBs rolle og planer for deltakelse går gjennom, og det legges spesielt vekt på mulighetene for å delta inn i alliansens fellesgrad i bærekraft.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar saken til orientering.

Tore Tungodden
fung. universitetsdirektør

20.04.2023/Ida Fauskanger/Are Straume/Christen Soleim (avd.dir.)

Vedlegg:
1. Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
35/23

Møtedato:
11.05.2023

Arkivsaksnr.:
2023/4781

Orientering om UiBs deltagelse i den europeiske universitetsalliansen CHARM-EU

Bakgrunn

I januar i år gikk UiB inn som niende partner i den europeiske universitetsalliansen CHARM-EU. UiB var tidligere medlem av universitetsalliansen Arqus, men besluttet i 2021 å ikke fortsette deltakelsen utover den første prosjektperioden. UiB delte ikke de langsiktige perspektivene og prioriteringene i Arqus-alliansen, og valgte i stedet å gå i gang med en søknad om deltagelse i alliansen CHARM-EU. Denne alliansen består av flere prestisjeuniversiteter som er attraktive partnere for oss. Vi har mye til felles med flere av institusjonene, spesielt kan vi trekke frem Trinity College i Irland, University Wurzburg i Tyskland og University Utrecht i Nederland. Alliansen viste også interesse for å inkludere UiB, og vi ser på dette som et svært godt utgangspunkt for samarbeid.

Det faglige samarbeidet og de faglige gevinstene er fokuset når vi nå går inn i en ny allianse, og partnerskapet vil kunne gi nye muligheter for våre studenter og ansatte. Som et forskningsintensivt og internasjonalt orientert universitet har UiB mye å tilføre alliansen, og den kan også gi oss mulighet til å påvirke europeisk utdanningspolitikk. Dette er i tråd med UiBs ambisjoner om å styrke vår internasjonale synlighet og være en attraktiv internasjonal samarbeidspartner. I tillegg er det strategisk viktig for UiB å delta i en europeisk allianse siden dette vil styrke våre forskningssøknader innenfor EUs programmer, styrke eksternfinansiering og kunne føre til mer bi- og trilateralt samarbeid.

Hva er en europeisk utdanningsallianse?

European Universities Initiative (EUI) ble initiert av EU-kommisjonen i 2017 og er en av grunnpilarene i the European Education Area. Innenfor EUI er det dannet en rekke europeiske utdanningsallianser, også kalt «europeiske universiteter». Alliansene er sammenslutninger av høyere utdanningsinstitusjoner fra ulike europeiske land der målet er å utvikle fremragende utdanning og forskning i Europa, felles europeisk identitet og styrke universitetenes rolle i samfunnet. Etter 2022-tildelingen fra Erasmus+ er det 44 europeiske universitetsallianser som involverer 340 universiteter og høyskoler.

EU ønsker mer mobilitet og innovasjon, og det er sentralt mål å bygge EU som kulturområde. De europeiske universitetene skal jobbe med å få frem initiativer som styrker strategisk partnerskap over hele EU mellom institusjoner for høyere utdanning. Arbeidet i alliansene skal være basert på en planlagt langsiktig strategi med vekt på bærekraft, kvalitet og europeiske verdier. Det er et mål at studenter skal kunne oppnå en grad ved å kombinere studier i flere EU-land og bidra til den internasjonale konkurranseevnen til europeiske allianser. Det er nå igangsatt ti ulike prosjekter støttet av Erasmus+ programmet som skal utforske muligheten for å gi europeiske universitetsallianser rettslig status og en felles europeisk grad.

Alliansen CHARM-EU

CHARM-EU er en forkortelse for *Challenge-driven, Accessible, Research-based, Mobile, European University*. Alliansen ble etablert i 2019 som et samarbeid mellom fem europeiske universiteter; University of Barcelona (Spania), Trinity College Dublin (Irland), Utrecht University (Nederland), The University of Montpellier (Frankrike) og Eötvös Loránd University Budapest (Ungarn). I 2022 ble Åbo Akademi University (Finland), Julius-Maximilians-University Würzburg (Tyskland) og Hochschule Ruhr West (Tyskland) inkludert som partnere i alliansen. Med UiBs deltagelse, er det nå totalt ni institusjoner som utgjør alliansen. Medlemsinstitusjonene er høyt rangerte, og UiB har allerede utvekslingsavtaler med de fleste medlemmene, utenom Montpellier og Ruhr. Når det gjelder forskningssamarbeid med partneruniversitetene, har UiB i dag mest samarbeid med Utrecht og Barcelona, målt i både sampublikasjoner og samarbeidsprosjekter i H2020 og Horisont Europa.

CHARM-EU setter søkelys på forskning og utvikling som skal bidra til å finne løsninger på de globale utfordringene verden står overfor, som klimaendringer, helse, digitalisering og bærekraft. Dette harmonerer godt med UiBs egen portefølje av studieprogram og UiBs strategi, både for internasjonalisering og for utvikling av forskning og studier innenfor sentrale tema. For den kommende perioden skal CHARM-EU skal levere på et utdanningsprosjekt støttet av Erasmus+. Prosjektet inkluderer en rekke arbeidspakker, og omtales nærmere i eget avsnitt. I tillegg har alliansen etablert en felles mastergrad i bærekraft som driftes ved siden av det nye prosjektet, samt levert Horisont Europa-prosjektforslaget Transdisciplinary Research & Innovation for Sustainable Cities (TRISC, tidligere TORCH) som UiB vil være et assosiert medlem av.

Styringsmodell og UiBs deltakelse

Alliansen koordineres av University of Barcelona og institusjonenes rektorer deltar i Strategic Board som gir mulighet til å påvirke retningen til alliansen. I tillegg er det etablert et Executive Board med to medlemmer fra hver institusjon. Flere av institusjonene har etablert egne CHARM-kontorer, mens andre har en matriseorganisering på samme måte som det legges opp til ved UiB. Institusjonene som deltar i den felles mastergraden har også etablert egne kontorer (fysiske eller virtuelle) som tar seg av administrasjon og studenter.

Viserektor for internasjonale relasjoner vil ha hovedansvaret for UiBs deltakelse i den faglige linjen. Studieavdelingen (SA) og Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA) vil i samarbeid koordinere arbeidet inn mot CHARM-EU. En person fra hver avdeling vil delta i Executive Board som møtes hver uke. I tillegg vil en person fra Kommunikasjonsavdelingen (KA) delta i en egen kommunikasjonsgruppe som også møtes ukentlig. Både Executive Board og kommunikasjonsgruppen er egne arbeidspakker i alliansens nåværende prosjekt, og omtales nærmere i eget avsnitt.

Deltakelsen og arbeidet som ble gjort gjennom Arqus har vært lærerikt, også for vurderingene av hvordan vi bør jobbe inn mot den nye alliansen. Da vi gikk inn i Arqus ble vi også en fullverdig part i et pågående prosjekt med en rekke arbeidspakker. Selv om UiB er tatt opp som medlem i CHARM-EU, er vi ikke en del av prosjektet alliansen har fått midler til for den kommende fireårsperioden. Dette gir oss mulighet til å velge engasjement i de arbeidspakkene vi mener har størst verdi for oss.

Master in Global Challenges for Sustainability

CHARM-EU har etablert en felles mastergrad (90 ECTS) i bærekraft som er utviklet i samarbeid mellom Utrecht, Barcelona, Trinity, Eötvös Lorand og Montpellier. En fellesgrad kjennetegnes ved at de involverte partene tildeler vitnemål i fellesskap, og er den mest integrerte formen for internasjonalt samarbeid om studier. Programmet startet opp i 2021, og de første studentene fikk tildelt graden sin i februar i år. Strategic Board fastsetter fordelingen av studenter mellom de ulike universitetene, totalt 100 studieplasser per år. Academic Board har representanter fra hver av universitetene og er ansvarlig for utvikling, avtale og tilsyn med faglige standarder, forskrifter, programkvalitet og studentreglement.

Graden er tverrfaglig og interdisiplinær, og det er ikke krav til en spesifikk fagbakgrunn hos søkerne. Programmet er delt inn i tre faser, der studentene velger ett av tre fokustema i fase to; *mat, vann* eller *liv og helse*. I den avsluttende fasen, kalt Capstone, deles studentene inn i team på tvers av partneruniversitetene og jobber med aktuelle caser innenfor temaet de har valgt, ofte i samarbeid med interessenter fra samfunns- og næringsliv.

Det er ønskelig med et stort mangfold blant studentene og søkerne rangeres etter en blanding av akademiske ferdigheter, personlig egnethet og kriterier som inkludering av minoriteter, geografisk og faglig bakgrunn. Teamarbeid, interaktiv læring og er sentrale elementer i graden som også har et stort innovasjonsfokus. Hvert lærested har etablert virtuelle klasserom slik at studentene kan samarbeide på tvers. Studentene kan begynne studiene sine på hvert av de fem vertsuniversitetene, og graden kombinerer ulike mobilitetstyper; bytte campus for en eller flere perioder, kortere mobiltetsopphold og virtuell mobilitet.

Som en del av det nye prosjektet, skal den felles mastergraden evalueres og videreutvikles. Det diskuteres bl.a. om programmet skal skaleres opp til 120 ECTS, og hvilke nye tema som kan inkluderes i fase to. Energi er foreløpig nevnt som aktuelt tema. Om flere partnere går inn i fellesgraden, er det også aktuelt å øke antallet studieplasser fra dagens 100. Ved deltakelse, kan vi se på mulighetene for å søke samarbeidsprosjekt med støtte fra Erasmus+-programmet med basis i alliansens fagmiljø rundt bærekraft og globale utfordringer. Dette er en god mulighet for å skaffe prosjektfinsiering for UiBs bidra inn i det eksisterende CHARM-prosjektet.

Det er avklart at Senter for vitenskapsteori (SVT) som har programansvar for UiBs Masterprogram i bærekraft, vil få ansvaret for å jobbe med en mulig deltakelse inn i alliansens felles mastergrad. Med deltakelse vil UiB også få et medlem inn i programstyret i CHARM-EU. Utdanningsutvalget vil vurdere å nedsette en prosjektgruppe som kan jobbe med aktuelle problemstillinger knyttet til deltakelse i CHARMs fellesgrad.

Prosjektfinansiering

Virkemidlene i CHARM er finansiert av Erasmus+. Finansieringen bekrefter at dette er en allianse, og denne må fornyes med nye prosjektsøknader hvert fjerde år. Alliansen startet opp med to prosjekt; Toolkit og masterprogrammet i bærekraft. Neste prosjekt var forskningsprosjektet Torch som fortsatt pågår og vil bli avløst av TRICS hvis denne søknaden blir innvilget. I 2022 fikk CHARM-EU tildelt Erasmus+-støtte på 12,8 mill. euro til prosjektet «CHARM-EIGHT», finansieringen gjelder for perioden 2023-2027/29.

CHARM-EIGHT omtales som et ekspansjonsprosjekt der partneruniversitetene gjennom en rekke ulike arbeidspakker vil fortsette å jobbe med alliansens fem strategiske linjer:

1. Styrke styring og samarbeid
2. Challenge-based læringslab og pedagogisk studieportefølje
3. Interinstitusjonell, interkulturell, tverrfaglig og inkluderende campus
4. Interne transformasjoner ved partneruniversitetene
5. Kommunikasjon, formidling, overførbarhet og partnerskap

Siden UiB ikke er en del av denne søknaden, er vi heller ikke en del av finansieringen for den neste fireårsperioden. Dette innebærer at vi selv kan vurdere hvilke arbeidspakker vi ønsker å gå inn i, men vi må også selv finansiere aktiviteten inn i alliansen. Det legges til rette for lokale midler som vil administreres av SA, ressurser vil bli vurdert etter behov og når vi har tatt stilling til hvordan vi ønsker å bidra innenfor de ulike arbeidspakkene.

CHARM-EU har også et eget budsjett som er finansiert av medlemsuniversitetene og kan benyttes til spesifikke prosjekter og initiativ som er relevante for alliansens målsetninger.

Aktuelle arbeidspakker: Under omtales de tre arbeidspakker det allerede er avklart at UiB vil gå inn i. Utover disse vil UiB vurdere de andre arbeidspakkene i løpet av våren.

WP1: Governance and management of the alliance and the project

Denne arbeidspakken er identisk med Executive Board. Gruppen står for den daglige, operative ledelsen av CHARM, og møtes ukentlig. Gruppens hovedleveranser er; implementering av styrings- og ledelsesstrukturen i CHARM, integrering av nye medlemmer i alliansen (de tre som ble med i 2022 og UiB som ble med i 2023), sikre at verdier og prinsipper om inkludering gjennomfører arbeidet i alle arbeidspakker og strategisk planlegging for perioden 2023-2026. UiB vil delta i møter i Executive Board for å være orientert om aktiviteten i CHARM, men ikke påta oss arbeid i de ulike arbeidspakkene før det er besluttet hvilke vi eventuelt bør engasjere oss i.

WP 3: Advancing and Broadening CHARM Educational Practice. Denne arbeidspakken dreier seg i stor grad om utvikling av undervisningsprogram, inkludert evaluering og videreutvikling av masterprogrammet i bærekraft. Gjennom aktivitetene i arbeidspakken skal det diskuteres hvordan masterprogrammet kan oppskaleres og bringe inn nye tema. Arbeidspakken har også som mål å legge til rette for transdisiplinære team av doktorgradsstudenter fra ulike fagområder og institusjoner. Dette kan være en nyttig gruppe for UiB å engasjere seg i, både siden vi har ulike SDG-kurs på bachelor- og masternivå, og fordi vår master i bærekraft kan være relevant for videreutvikling av CHARMs masterprogram.

WP16: Communication, Dissemination and Impact

Gruppen skal jobbe med kommunikasjonsstrategi for CHARM og for alle aktivitetene i arbeidspakkene; Læringsopplevelse, innovativ læringsmodell, felles forskningsagenda og støtte til profesjonell utvikling. Strategi for å nå ut til lokalsamfunnet rundt partneruniversitetene, markedsstrategi. Gruppen skal også være involvert i å planlegge en konferanse med EU-kommisjonen. Alle medlemmer må ha en ressurs i kommunikasjonsgruppen siden denne står for all kommunikasjon, både strategisk og operativt, for alliansen og all aktiviteten i alliansen. UiB vil ha en kontaktperson som deltar i

møter og utarbeider informasjon lokalt. Men vi vil være tydelige på at vi har begrensede ressurser til å bidra inn i det operative arbeidet.

Planer fremover

Som del av forberedelsene frem mot signering av en intensjonsavtale, Memorandum of Understanding (MOU), har UiB deltatt på en CHARM-EU Week i Barcelona, besøkt Trinity College i Dublin og hatt besøk av CHARMs alliansekoordinator her i Bergen. Et besøk til Utrecht er også under planlegging. Endelig utkast til MOU er klart, og det er ventet at denne kan signeres ganske snart.

I løpet av våren vil UiB ta stilling til hvilke arbeidspakker, utover de tre som er omtalt i saken, det kan være aktuelt å delta i. Vi vil også kartlegge og vurdere hvilke muligheter vi har for å ta del i CHARMs masterprogram. Planene som legges for UiB nå vil gjelde for samme periode som CHARM-EIGHT-prosjektet, 2023-2027.

Beslutningene som tas i løpet av våren vil inngå i en avtale, Letter of Agreement, med alliansen som skal signeres ved utgangen av juni. Da vil også UiB, ved rektor, ønskes formelt velkommen i alliansen.

Vårt medlemskap i alliansen gir også UiB muligheter for å utvikle sterkere strategiske bilaterale forsknings- og utdanningssamarbeid med de enkelte medlemmer, spesielt med tanke på å stimulere til økt hjemtak av midler fra EU programmene. Besøk og gjenbesøk til og fra alliansemedlemmene vil derfor brukes til å identifisere og stimulere til økt samarbeid innenfor strategisk utvalgte områder.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Det er svært gledelig at UiB blir partner i alliansen CHARM-EU. Deltakelse i CHARM-EU vil styrke våre internasjonale nettverk. UiB sin profil som forskningsintensivt og internasjonalt orientert universitet gjør at vårt universitet også har mye å tilføre alliansen. Som partner i CHARM-EU åpnes flere nye dører for våre studenter og kollegaer. Samtidig vil vi gjennom alliansen kunne oppnå tettere bilaterale forbindelser og mer mobilitet på alle nivå. Det er strategisk viktig for UiB og vil på sikt kunne styrke vår posisjon innenfor EUs rammeprogram.

Mulighetene for å delta i alliansens felles mastergrad *Master in Global Challenges for Sustainability* er også av stor interesse for UiB.

Det er et grunnleggende utgangspunkt for deltakelse i alliansen at begrunnelsen for å inngå arbeidspakkene alltid skal være forankret i faglige prioriteringer som er strategisk viktig for UiB. Med de erfaringene vi tidligere har gjort oss gjennom samarbeidet i Arqus-alliansen, har UiB gode forutsetninger for å kunne hente ut det mest faglig relevante fra den nye alliansen og gjøre strategiske vurderinger av hvilke områder og arbeidspakker det er aktuelt for oss å delta inn i.

UiB har fått en svært positiv mottakelse av alliansepartnerne, og vil bruke det første året til å posisjonere seg innad i alliansen i nær dialog med de ulike partnerne. Universitetsledelsen er også opptatt av å stryke det bilaterale samarbeidet med de sterkeste partneruniversitetene i alliansen uavhengig av arbeidspakkene. Universitetsledelsen har allerede besøkt Trinity, planlegger besøk til Utrecht i mai og Wurzburg i løpet av høstsemesteret.

20.04.2023/Ida Fauskanger/Are Straume/Christen Soleim (avd.dir.)